

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu za naslednji mesec. - Posamezna številka 1— Din.

JUBILEJNE SLAVNOSTI V LJUBLJANI.

Letos praznuje ves katoliški svet 1900-letnico Odrešenja človeškega rodu. Devetnajstoletnica je Kristusove smrti na križu, postavitve Sv. Rešnjega Telesa, ustanovitve sv. Cerkve, zmagovitega vstajenja Gospodovega. Celo leto naj bi mi preživljali v luči teh dogodkov.

Prav letos pa obhaja tudi svojo demantno sv. mašo eden največjih sinov našega naroda, borec in utrjevalec Kristusovega kraljestva med nami, nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Oba prelepa jubileja bomo katoliški Slovenci skupaj proslavili v nedeljo 30. julija na Stadionu v Ljubljani, kjer se zberejo številni zastopniki prav vseh slovenskih župnij.

Že v soboto zvečer bodo ob 18⁴⁵ pred ljubljansko stolnico prevz. nadškofa slovesno sprejeli in ob 20³⁰ se bodo v unionski dvorani poklonili očetu slovenskega naroda s pozdravi in koncertom.

Glavne slovesnosti bodo v nedeljo. Oživela bo Ljubljana in ves slovenski narod bo slovesno, veličastno in dostojno slavil jubileje. Ob 10. uri bo na Stadionu, ker bi bila pač vsaka cerkev premajhna, nadškofova bisernica. Cerkveni govor bo imel prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman, peli bodo tisoči. Ob 11⁴⁵ se vrši istotam tekma župnijskih godb, katere se udeleži tudi naša tržiška godba. Popoldne ob 15. bo na Stadionu cerkveni koncert v proslavo 1900-letnice Kristusove smrti in ob 16. pete litanije, posvetitev slovenskega naroda Kristusu Kralju in blagoslov z Najsvetejšim.

Vsa prireditvev je strogo verskega značaja.

Udeležbo k tem lepim slavnostim je priglasilo že par sto naših župljanov takoj prve dni, ko so prišle izkaznice za ugodnosti pri vožnji in za vstop k slovesnostim. Zadnji teden se bo odločil pač še marsikdo. Zadnji priglasijo so možni še v soboto 29. julija dopoldne. Potem bo treba odvišne izkaznice vrniti v Ljubljano. Za tiste, ki gredo v nedeljo v Ljubljano iz Trziča z vlakom, je najbolj pripraven jutranji vlak ob 6⁴². Za vrnitev je pa najbolj pripraven odhod iz Ljubljane z vlakom ob 17³⁸. Na tržiški postaji bomo že zjutraj dobili dosti vagonov za prevoz. Vozno ugodnost tudi upravičeno in kar gotovo pričakujemo. Na Stadionu naj bo naša župnija skupaj. Godba nam bo lepo kazalo in pa zastave Marijinih družb.

Vzvišeni jubilej naj poživi našo zvestobo Kristusu!

Jutranja sv. maša bo v nedeljo 30. julija v Trziču že ob 1/2 6. uri!

Bistrica oživlja Lambergov spomin.

Komu ni ljub domač, rojstni kraj? S spomini je združen.

Zveza z domom sicer premine, ko neha utripati za ta svet srce skrbnega očeta in dobre matere. Pridejo drugi ljudje, drugačije razmere. Ostanajo le spomini veseli in grenki; vsi pa veličastni in neizbrisni.

Ni pa samo dom nekaj neizbrisnega v človeškem srcu. Dom ima tudi sosede, dobre prijatelje in slavne rojake. Tudi na te smo ponosni. Najlepšo sosesčino pa tvori — domača cerkev. In če je še tako preprosta! Beli zidovi, ljubko zvonjenje, vsak kip in slika v cerkvi domači, vse slovesnosti; kako se to vtisne človeku v srce! Naš največji slovenski pesnik Prešern je okušal britkost življenja in trpkost tujih ljudi. In spomnil se je svoje mladosti v Vrbi in sosede svojega doma — vaške cerkvice, pa se je zamislil, kakšno bi bilo njegovo življenje na preprosti kmečki domačiji. Zapel je: „Pred ognjem dom, pred točo mi pšenico, bi bližnji sosed varoval — svet' Marka.“

Če smem omeniti še nekaj osebnega, povem sledeče. Kot mojemu sorodniku Prešernu, tudi meni ne plava barka življenja doma. S smrtjo starišev so najnežnejše vezi na dom prerezane, a spomini na domačijo in na soseda svetega Marka, so mi še vedno ljubi, pogosti in neizbrisni. Ob novi maši mi je neka plemenita roka naslikala rojstno hišo in prijatelj mi je kmalu potem naslikal podružno cerkvico sv. Marka v Vrbi. To sta dve najljubši sliki, izvzemši seveda božje podobe, ki visita stalno v moji spalnici. Spomini . . .

Morda bo kdo rekel, kaj nam pa piše župnik o svojih vtisih in spominih? Saj ima vsak svoje! In vsak naj jih po svoje razmišlja! Da, vsak ima svoje spomine na domačijo, a zdi se mi, da so zelo enaki. Globino človeškega srca razgibajo, zazibajo nas v prijetnosti in nehote se rodi tudi ponos in požrtvovalnost za vse kar je domačega, s spomini združenega.

V zadnjih letih stopim rad na Bistrici k Frčarjevemu očetu. Pomeniva se o tem in onem, skoro vedno pa nanese beseda na kakšno zadevo prijazne bistriške cerkve sv. Jurija. Je pa lani oče prebiral naš „Cerkveni glasnik“ iz leta 1925, kjer je tedanji g. župnik iz Križev Zabukovec Janez popisoval Bistrico, razpadli grad Gutenberg in cerkev sv. Jurija. Že večkrat je to prebrala večina Bistričanov, ker jim spis pač prinaša ljubezen in ponos do svoje vasi. In predlagal je ne-

kega dne oče Košir: „Iz spisa razvidim, da se je na Gutenbergu rodil prvi ljubljanski škof Žiga grof Lamberg. Ali ne bi to kam zapisali, ker je pač pomembno?“ Razvil se je pogovor. Ali naj bi vzdali ploščo na razvaline gradu? Malokdo bi jo videl. Pa se nama je zdela bolj primerna misel, da pride plošča na cerkev sv. Jurija, ki je tudi h gradu spadala in katera ima vedno obilno obiskovalcev.

Sklep je bil narejen. Oče Košir, ki je bistriški cerkvi res velik dobrotnik je rekel: „Naročite, plačnik sem jaz!“ Treba je bilo dobiti najprvo podatke. Obrnil sem se na g. župnika in duh. svetnika Pokorna v Besnici, ki že mnogo let urejuje škofijski arhiv in pozna najbolj stare stvari naše škofije. Potrdil je rojstvo škofa Lamberga na bistriškem gradu, rojstne letnice pa ni mogel dognati. No, pa saj je glavno to, kdaj je bil ljubljanski škof.

Kamnoseško podjetje Kocijančič na Brezjah je napravilo lepo ploščo z napisom:

Na gradu Gutenberg, h kateremu je pripadala cerkev sv. Jurija, se je rodil

ŽIGA GROF LAMBERG,

ki je bil prvi ljubljanski škof
od leta 1463 do leta 1488.

Znamenitemu rojaku v spomin:
Anton Košir, Bistrica 31. - 1933.

Plošča je vzdana na cerkev sv. Jurija, odkoder je lep pogled na razvaline rojstnega gradu znamenitega rojaka. Odkrita bo slovesno 6. avgusta.

Gospodarska stiska je danes velika. Ču-timo jo povsod. Tudi pri cerkvenem gospodarstvu. Darovi za cerkve so pa zato vedno bolj lahko podobni daru revne vdove, ki si je pritrgala, da je storila dobro delo. Bog bo pač bogato plačal vsem, ki v tudi v težkih časih ne pozabijo na lepoto hiše božje in na cerkvene potrebe.

So že dolgo želeli na Bistrici, da bi zamenjali en železen zvon z bronastim. Možje, ki sv. Jurija posebno častijo, so izražali to željo v župnem uradu že pred par leti. „Nekaj vendar sv. Jurij nabere, nekaj bomo zložili, nekaj pa obesimo lahko še na rep konja sv. Jurija. Boste videli kmalu bo ta rep prost!“ Tako so modrovali. Pa vsak župnik se dolgo boji in je zanje tudi odgovoren. Res, skoraj niso časi zato, da bi zamenjavali

zvonove pri podružnicah. In še večji predlog je prišel: „Kupimo pa tak zvon, da bo za največjega!“ Lep načrt, potreben tudi lepih denarjev!

Ko so se vršili pogovori in je zadevo predstojništvo podružne cerkve le odlagalo, je pa prišlo nekaj izrednega. Oče Košir so rekli: „No, če kupite največjega, bom pa jaz bolj globoko posegel v žep!“ In zvon smo naročili. Sedaj je že narejen. Tehta 631 kg in ima glas Fis. Naredile so ga Strojne tovarne in livarne v Ljubljani.

Že so hoteli nekateri zbirati darove za novi zvon. Zlasti po Bistrici. Pa smo to odklonili, da bi ne bili komu v nadlego. Vemo, da se zavedajo Bistričani svoje dolžnosti do svoje cerkve. Na dan blagoslovitve zvona naj se dobro odrežejo prostovoljno!

Zvon sam je stal Din 20.696 in 80 par. Polovica tega zneska je bila pripravljena ob naročitvi s prihranki cerkve in z velikodušnim darom očeta Frčarja. Prišla je pa k zvonu še oprema in poslovni davek, tako da znaša račun v livarni Din 23 422. Nekaj bo pa seveda še tudi stroškov, predno bo zvon na svojem mestu.

Župnik je prišel v nemalo zadrego, ko je prišlo obvestilo, da je zvon gotov. Danes ni gotovine, pa jo ni. Zvonarna pa zahteva plačilo. Nepričakovano se je pa dobil dober človek, ki je obljubil, da bo založil potreben denar, ko mu je župnik obljubil, da bo sv. Jurij kmalu vrnil. Saj sv. Jurija ne bodo pozabili Bistričani in drugi prijatelji ob slovesnosti blagoslovitve! — Potrebno je bilo tudi to omeniti, da ne bo kdo mislil, da so cerkvene blagajne polne denarjev, ko ga povsod primanjkuje.

Bistričani imajo sedaj prijetno dolžnost, da vse lepo pripravijo za slovesnost blagoslovitve zvona in za odkritje spominske plošče. Vršila se bo ta slovesnost v nedeljo 6. avgusta ob četrti uri popoldne. Pred cerkvijo bo najprvo govor, nato odkritje spominske plošče in blagoslovitev zvona. Po obredu bodo slovesne pete litanije Matere božje z ljudskim petjem pred Najsvetejšim, ki bo preneseno iz cerkve v kapelico ob cerkvi. Pred litanijami bo pa še darovanje za zvon. K slovesnosti so vljudno vabljene vsi Bistričani in tudi drugi prijatelji prijazne cerkve sv. Jurija. — V slučaju slabega vremena bo slovesnost naslednjo nedeljo.

Prav v namen, ki je označen z napisom na novem zvonu, naj se napovedana slovesnost izvrši: V božjo slavo — Lambergov spomin — dobrotnikom v zahvalo — na griču tem donim.

Lambergi.

Ob bistriški podružnici in ob razvalinah bistriškega gradu, se pač spomnimo večkrat Lambergov. Kar premalo vemo o njih in sosednji Begunjci jih hočejo kar popolnoma zase, ko je njihov grad Kamen tudi bolj znan. Edini so pa zgodovinarji, da so bivali Lambergi preje na gradu nad Bistrico, kakor v Begunjah. Ne bo odveč, če naš list ponatisne nekaj iz razprave, ki jo je leta 1915 priobčil g. monsignor Viktor Steska v „Carnioli“. Med drugim piše:

Lambergi so stara kranjska rodbina, ki sega po mnenju nekaterih zgodovinarjev celo nazaj v 12. vek. Leta 1330. srečamo Viljema Lamberga. Valvasor jih deli na štiri betve: na Kamensko pri Begunjah na Gorenjskem, na boštanjsko, na šnepersko pri Ložu in ortneško pri Ribnici. Ob njegovem času sta bili dve betvi že izmrli: črnelska in poppenberška.

Čeprav je pa Lamberška rodbina tako sijajna in je dala naši domovini množico vrlih mož, je vendar njena zgodovina zelo motna in s pripovedkami tako prepletena, da se je zelo težko opoznavati. Vzemi v roke katerikoli spis o Lambergih, precej se prepričaš, da ne stojiš na trdnih tleh. Nejasnosti so glede izvora, glede pokolenja in celo znani junak narodne pesmi Pegam in Lambergar ni še popolnoma pojasnjen.

Schönleben trdi, da je kupil Jurij I. pl. Lamberg okrog leta 1396. grad Gutenberg pri Begunjah na Gorenjskem, njegov sin Jurij II., glavar loškega gospostva, ki je slovel okoli leta 1436. pa si je pridobil od rodovine Kreigove grad Kamen l. 1469. blizu Gutenberga. Valvasor pa meni, da so imeli Lambergi najprej grad Gutenberg pri Tržiču in so si pozneje prisvojili še grad pri Begunjah, ki so ga vsled dovoljenja cesarja Ferdinanda I. leta 1557. imenovali Gutenberg, stari razpadli grad pri Tržiču pa so poslej imenovali Stari Gutenberg.

Jurija II. brat je bil prvi ljubljanski škof Sigmund Lamberg (1463 — 1488). Jurij II. je imel dva sina, ki sta bila oba znana kot junaška borilca. Valvasor našteva viteze, s katerimi se je Gašper Lamberg boril; med njimi je tudi cesar Maksimilijan I. Njegov brat Krištof se je vojskoval obenem z njim zoper Turke.

Narodna pesem imenuje Krištofa Lamberga premagalca Pegamovega. Schönleben je mislil na Gašperja, ki je bil tako imeniten borilec, da se je dvobojeval v turnirjih z vsemi glasovitimi junaki tedanje dobe. Valvasor se ni za nobenega odločil, češ, da

ni o tem zgodovinskih podatkov, ampak le „kmetje“ o njem prepevajo pesem. Bržkone je res narodni pevec zamenjal osebi, če ne istodobni pevec, pa vsaj poznejši, ko je čas že zabrisal spomine na posamezne osebe in je ostala le snov pesmi bolj v spominu. V novejšem času je Peter Bohinjec zanimivo razložil osebi narodne pesmi, češ, da je borilec Krištof, njegov tekmeč pa Žiga Polheimski, ki ga je narodni pevec prekrstil v Pegama. Pripomniti pa je, da Peter Bohinjec v svoji študiji ne preiskuje o osebi Lambergovi, ampak le o Pegamu. Lamberga po narodni pesmi sami imenuje Krištofa ne razmatrajoč dalje, jeli pravi ali ne.

Vladarji so Lamberge za zasluge za državo in posamezne dežele na razne načine odlikovali. Baronsko čast so nekateri člani lamberske rodbine dosegli 12. januarja 1524., drugi leta 1544.; grofovsko čast 5. septembra 1641., oziroma 10. novembra 1667.; knežje dostojanstvo pa 1. novembra 1707. Leta 1524. so Lambergi prejeli čast, da so bili sprejeti med deželne stanovce na Dolenjem Avstrijskem; na Češkem, Moravskem in Šleškem leta 1607., na Ogrskem leta 1791.

Oznanila za avgust.

4. Prvi petek v mesecu. Ob šestih sv. maša pred Najsvetejšim. Na predvečer od osme do devete ure v župni cerkvi skupna molitev svete ure.

5. Sv. Ožbolt. Ob šestih orglana sv. maša za Dolince z običajnim darovanjem.

6. Deveta nedelja po Binkoštih, prva v mesecu in porcijunkulska nedelja. Zjutraj pri prvi sv. maši skupno sv. obhajilo mož in fantov, ki naj tudi v poletju ne pozabijo na svojo prvo nelnjo. Porcijunkulske odpustke je mogoče prejemati od sobote opoldne do nedelje opolnoči. Pogoj: obisk cerkve, prejem sv. obhajila in molitev šestih Očenašev, Zdrava Marija in Čast bodi pri vsakem obisku v namen sv. Očeta. — Na stranskem oltarju bo izpostavljena podoba sv. Franciška češčenju.

10. Sv. Lavrencij. Ob šestih je v župni cerkvi orglana farna sv. maša, ob pol osmih je pa pri sv. Andreju sv. maša, katere naj se udeležijo zlasti kovači in kovinski delavci, da počastijo svojega patrona.

13. Deseta nedelja po Binkoštih. Službe božje v navadnem redu.

14. Vigilija k prazniku Marijinega vnebovzetja. Strogi post.

15. Marijino vnebovzetje, zapovedan praznik. Ob šestih in desetih je sv. maša z dvema blagoslovoma. Ob desetih je slovesna peta sv. maša z leviti. Popoldne ob pol treh so slovesne litanije Matere božje.

16. Sv. Joahim in Rok. Ob petih je sv. maša v cerkvi sv. Jožefa, ob šestih je v župni cerkvi orglana sv. maša.

20. Enajsta nedelja po Binkoštih. Službe božje v navadnem redu, le ob desetih je sv. maša samo v cerkvi sv. Jožefa.

24. Sv. Jernej. Ob 6. je orglana farna sv. maša.

27. Dvanajsta nedelja po Binkoštih. Službe božje kakor vsako nedeljo.

Shodi cerkvenih organizacij:

III. red: shod 6., vesoljna odveza: 12., 15., 22., 25.

Dekliška Marijina družba: shod 20., skupno sv. obhajilo 27.

Marijina družba za žene: shod 27., skupno sv. obhajilo 20.

Fantovska Marijina družba: shodi po oznanilu v cerkvi, skupno sv. obhajilo 6.

Mesečna sv. spoved za šolske otroke: dečki 19., deklice 26.

Sv. maša na Kofcah 13., 15., 20. Kadar bo še možno, bo oznanjeno.

Župnijska kronika za mesec junij 1933.

Junija v naši župniji rojenih: 13.

Junija v naši župniji poročeni:

1. Ferlič Jožef, kočijaž, Tržič, Za Virjem 2 in Roš Marija, zasebnica, Tržič, Ljubeljska cesta 13, poročena 3. junija.
2. Primožič Janez, posestnik, Dolina 56 in Tišler Marija, hči posestnika, Dolina 49, poročena 19. 6.
3. Ankele Ivan, posestnik, gostilničar in župan, Sveta Ana 32 in Ana rojena Primožič, zasebnica, Sveta Ana 33, poročena 24. junija.
4. Gros Franc, čevljar, Tržič, Cerkevna ulica 25 in Erman Ivana, Tržič, Za Mošenikom 9, poročena 24. junija.

Junija v naši župniji umrli:

1. Perko Franc, čevljar-vdovec, rojen 27. 11. 1853 v Tržiču, poročen 13. 11. 1882, umrl v Tržiču, Ljubeljska cesta 16, dne 5. junija.
2. Kuhar Anton, zakonski sin delavca, rojen v Dolini 16. 1. 1933, umrl v Medvodah-Dolina, dne 10. junija.
3. Peharc Helena, zakonska hči delavca, rojena v ljubljanski bolnici 10. 4. 1933, umrla v Tržiču, Pot na pilarno 13, dne 26. junija.

Junijnska poročila od drugod:

1. Berger Jožef, rojen v Tržiču 24 in Križaj Rozalija, rojena v Dol. Logatcu, sta bila poročena v Dol. Logatcu 3. junija 1933.
2. Goričan Josip, avtopodjetnik v Tržiču in Bele Marija, prodajalka v Tržiču, sta bila poročena v Novi Cerkvi 10. junija.
3. Mally Justin, zasebnik. Tržič, Kovaška ulica 2 in Sedaj Štefanija, prešivalka, Tržič, Ljubeljska cesta 22, sta bila poročena na Brezjah 17. junija.
4. Rasperger Franc, orožnik v Kamenici v Sremu in Bodlaj Marija, delavka, Sveta Ana 34, sta bila poročena v Loki pri Zidanem mostu 28. junija.
5. Bedina Nada, hči služkinje Marije iz Tržiča, se je rodila v ljubljanski bolnici 22. junija 1933.

Za predstavnika in založnika: Anton Vovk, župnik v Tržiču. Za urednika v Ljubljani: Dr. P. Gvido Rant, O. F. M. Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Srečko Magolič.